

FINANSTIDNINGEN

TORSDAG 10 AUGUSTI 2000

Monkey business

EN APA HADE KUNNAT placera svenskarnas sparpengar bättre än de flesta av bankerna och fondbolagen, påstår handelsminister Leif Pagrotsky. Han är så uppörd att han själv funderar på att låta statliga sjunde AP-fonden ta hand om hans premiepensionspengar. Som om det vore en garanti för ett bättre resultat. Eller var det kanske det alternativ som bäst mötte hans krav.

Men på sätt och vis har han ändå rätt. Alla kan i och för sig inte slå index. Det vore nästan som om alla hade bättre än medel på ett prov. Men att nästan sex av tio fondsparare fått sämre avkastning än index mellan 1994 och 1998 är ändå inte imponerande. Och Pagrotskys apteri är inte utan verkliga förebilder. Minns apan Ola, numer mest känd från kampanjerna om den "svenska apan" som sitter fängslad utan rättegång i Thailand, och hur hans (antagligen) helt slumpvisa urval av aktier gick bättre än de som hans mänskliga och professionella medtävlare valt ut.

MEN AKTIEPLACERINGAR ÄR ändå en gren där de okunniga ofta skyddas av dem som har koll. Att det finns handlare som ägnar sig åt analys styr priserna åt rimligare håll, än om alla kastar pil på börsidorna eller köper Bilia för att de tror att de sysslar med bioteknik. Ofta speglar börsvärdet nägorlunda företagens nuvarande ställning och förväntade utveckling. Just därför går det att klara sig på ren tur. Att helt överlåta börshandeln på apor vore alltså inte alls någon bra idé.

Värre är det när en verksamhet där inlagat av tur är mycket ringa kanske också skulle kunna skötas av apor. Pagrotsky har anledning att sopa rent utanför sin egen bur. För vad skulle till exempel hända om regeringen primatiserades på annat sätt än med homo sapiens, och fick arbeta på samma sätt som apan Ola gjorde?

Att regera är i allt väsentligt att fatta beslut. Att nåla upp ett antal olika alternativ på väggen, blunda och kasta pilen innebär åtminstone att man når det målet. Alla beslut blir kanske inte bra. Men det blir ju inte alla de som trots allt kommer till stånd i verkligheten heller, efter övermoget övervägande.

REGERINGENS PROBLEM ÄR att den aldrig kastar pilen. På område efter område vet vi om att förändringar är på väg, men de som ska förändra rullar sina deadlines framför sig. Propositioner skjuts upp och uteblir.

Det är kanske just denna väntan på beslut som är mest skadlig. Även ett dåligt beslut har åtminstone den egenskapen att den klagorvåd som ska gälla. Det ligger fast, och den osäkerheten som riskerar att lägga produktiv verksamhet på is försvinner.

Den som skyller andra för att inte vara apor värda, får se till att apa sig lite själv.

I ENGLAND jagar de pedofiler i döden. Det är inhumant och oupplyst. Om det råder enighet i Sverige. En så bred enighet, faktiskt, att våra progressiva politiker, organisationsföreträdare och företagsledare går samman och anställer dem i stället.

Hans Scheike, får vi veta i Ekot, hyrdes in som expert när OS-bolaget skulle fixa spelen till Stockholm 2004. Ja, ni kommer ihåg, "Fil de laji", och allt det där. Det var inte så – åtminstone vad

vi vet – att någon kvinna behövde "upprumpas" eller minderårig antastas för att spelen skulle fås. Det var Scheikes expertis inom den ansedda vetenskapen profologi – handstilsanalys – som behövdes. Ska man ha OS gäller det att känna sina pappenheimare i den olympiska kommittén.

Varlka av bolagets ordentligt antecknade omdömen om kommittéledamöterna – till exempel "skurkaktig", "till salu" och "har en motbjudande hustru" – som Scheikes expertis låg till grund för är inte känt. Men något måste han väl ändå ha bidragit med.

Det tråkiga med alltihop är att vi inte får veta det förrän nu. Varför

sätta sitt ljus under skäppan? Varför hemlighålla sin progressivitet?

Det börjar talas om ett nytt försök att få hit OS. Utmärkt. Men lön linan ut den här gången. Fega inte ur. Göran Långsved och allt vad de hette kan väl sköta fotarbetet i kulisserna. Men som inpiskare av yttre opinion behövs någon annan. Någon med "visioner". Någon som är van att få folk att lyda.

"Fil de laji". Kandidaten är självklar.

JOHAN HAKELIUS

johan.hakelius@fti.se 08-506 245 75

Det kostar att vara med

På Manhattan köper uteliggarna manikyr

SIGNERAT

I New York får man numera ge mer i dricks än vad en svensk tjänar efter skatt på en timmes arbete. De som inte är i smöret har inte råd att bo kvar.

Kan en stad bli för rik för sitt eget bästa?

I New York är faktiskt välståndet på sina håll så stort att det skapar problem. De låga lönerna i den amerikanska servicesektorn, som svenska fackföreningar och socialdemokrater gärna förfasar sig över, har alltid kompenseras av dricks. Kypare, budkillar, taxichaufförer, bartenders och parkeringsvakter har aldrig levt på sin lön. De har levt på sin dricks.

Men i en stad där somliga grupper badar i pengar håller drickssystemet på att löpa amok. Det är inte längre en dollar utan snarare en femdollarsedel som skall halas upp. Fem dollar är mer än vad många svenskar har kvar efter skatt för en timmes arbete.

EN TAXICHAUFFÖR SOM bara får behålla några mynt, fem sex kronor så där, slänger dem ilskett efter kunden. En hårfrisörka tar inte bara 45 dollar (cirka 400 kronor) för en klippning utan förväntar sig en femtiolapp i skattefri dricks. Till och med incheckningspersonalen vid stadens stora flygplats JFK börjar knäppa med fingrarna och väsa när de inte får dricks för att låta passagerarnas väskor följa med planet.

Dricks är förstärkt en försurbar kostnad för det par som hyrde ett litet hus på Long Island tillhörande Priscilla Karant, språklärare vid New York University. De betalade en hyra som motsvarade 170 000 kronor för fem veckor. Ägarinnan, som för inte så länge sedan betraktade sig själv som en hyfsat betald amerikansk akademiker, har inte längre råd att bo i sitt eget hus.

Hon yrar ut det för att ha råd att betala hantverkarna som skall lag-

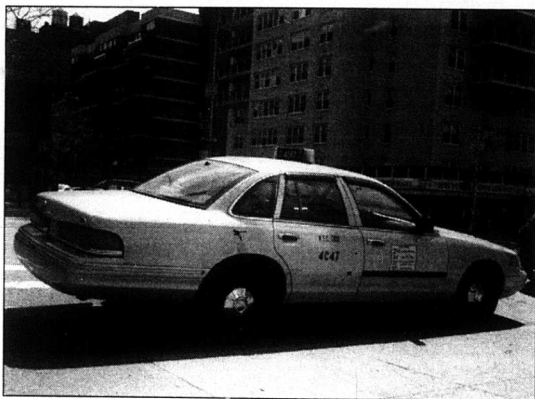

FOTO: ROBERT FRANKSON

Soldat i servicearmén.

ga på ett nytt tak och renovera badrummet.

Självtillbringar Priscilla och hennes sommare i en av universitetet subventionerad liten lägenhet, belägen på ett avgasigt och sommarvarmt Manhattan. På så sätt kan hon också knäcka extra som språklärare åt utlänningar i it-branschen med mycket pengar och stor vilja att slipa bort utländska accenter och språkliga fel. För den välutbildade medelklassen i New York med yrken som Priscillas, utan kontakter med de penningalstrande it- och finansfärderna, märks kostnadsökningarna mer än den blomstrande ekonomin. New York håller på att bli för dyrt för denna Manhattanfödda kvinna.

GÅR TVÅ PERSONER på en trevlig restaurang blir kostnaden med dricks, skatt och några drinkar sällan under 2000 kronor. För den som får bord. Bordsbeställningarna till de riktigt fina restaurangerna är månadslånga och det är ett växande problem att kunderna ljuger för att få ett bord. De kallar sig i ren desperation Bruce Willis eller Julia Roberts eller så försöker de muta hovmästaren för att få komma in. Det finns fler Manhattanbor med mycket pengar än det finns lediga bord.

Nya serviceanringar växer ständigt fram i närhet av penningströmmarna. Det ligger numer en manikyr- och pedikyrrättning i varje kvarter. De asiatiska flickorna som filar på Manhattanbornas naglar och tår lever förstärkt på

dricksen. På manikyrcentret Nail In på tjugosjätte gatan är en lätt alkoholiserad uteliggare stamkund, men han ger inte dricks, säger flickan som sköter om hans händer. Dock räcker hans ihop-tiggda dagskassa baserad endast på folks välvillighet till en månatlig nagelbehandling. Manhattan är förmodligen den enda stad på jorden där även uteliggare kan kosta på sig snygga naglar.

De skenande inkomsterna inom somliga avgränsade sektorer som i viss mån sipprar över till personer inom serviceanringarna, men helt hoppar över lärare, socialarbetare och sjuksystrar gör att stora grupper proletariseras eller flyr Manhattan. Och det vore ju onögen lite trist om de enda som blev kvar i New Yorks hjärta blev tiggarna, IT- och finansfolket med optioner, och deras servicearmé.

MARIE SÖDERQVIST

marie@unitedminds.nu 08-506 245-00

FINANSTIDNINGEN

INGÅR I MODERN TIMES GROUP

LÅSARSERVICE DYNET RUNT

Beställning 08-506 245 60

Utebliven tidning 08-506 245 60

Fax 08-506 245 62

E-post dist@fti.se

VÄXEL

08-506 245 00

FAX

08-14 99 30

POSTADRESS

Box 70347, 107 23 Stockholm

BESÖKSADRESS

Kungsgatan 18, 4 tr

REDAKTIONEN

E-post redaktion@fti.se

Fax 08-14 99 30

ANNONSER

Telefon 08-506 245 80

Fax 08-506 245 81

CHEFREDAKTÖR/
ANSVARIG UTGIVARE

Per Lundsjö 08-506 245 00

CHEFREDAKTÖR/
OPINION OCH KULTUR

Johan Hakelius 08-506 245 00

VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Anders Nilsson 08-506 245 00

UTGIVARE

Finanstidningen AB, ett företag i Modern Times Group, MTG AB

PRENUMERATIONSPRISER

Helår 2 443 kr (inkl moms 2 590 kr)

Halvår 1 368 kr (inkl moms 1 450 kr)

Kvartal 745 kr (inkl moms 790 kr)

Månad 250 kr (inkl moms 265 kr)

Postgro: 92 03 03-5

Bankgro: 5470-1016

WEBSIDA OCH TEXTARTIKLAR

Finanstidningen finns tillgänglig på internetadressen www.fti.se

Förbehåll mot elektronisk lagring och publicering måste göras av skribenten.

Detta medges normalt inte. För östställt material ansvarar ej.

Finanstidningens räckvidd

173000 LÄSARE

FINANSTIDNINGEN
ISSN: 1103-682X
VLT PRESS AB
VÄSTERÅS 2000